

سامانه هوشمند متمركزبار

تهیه و تدوین: محمد جواد نفری

جمهوری اسلامی ایران
پاسخگویی و پاسخگو

در سال‌های اخیر، تحول دیجیتال به‌عنوان یکی از ارکان اصلی توسعه پایدار و رقابت‌پذیری در سطح بین‌المللی مطرح شده است. مناطق آزاد و ویژه اقتصادی به دلیل ماهیت خاص خود در تعاملات بین‌المللی، جایگاه ویژه‌ای در این عرصه دارند. در تیر ۱۴۰۴ پروژه ملی «هوشمندسازی مناطق آزاد» شامل چند سامانه کلیدی از جمله «سامانه مدیریت هوشمند مسافر و سوئیچ یکپارچه گردشگری»، «کارت گردشگران خارجی» و «سامانه مدیریت هوشمند متمرکز بار مناطق آزاد» در همین راستا، پروژه ملی «هوشمندسازی مناطق آزاد» با محوریت سه سامانه کلیدی رونمایی شد که یکی از مهم‌ترین آن‌ها سامانه مدیریت هوشمند مسافر و سوئیچ یکپارچه گردشگری است. این سامانه در دیدار رضا مسرور، دبیر شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، با دکتر مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور ایران، معرفی و به بهره‌برداری رسید. این پروژه با همکاری بخش خصوصی و نهادهای امنیتی/سازمانی اجرا شده و هدف کلان آن ارتقای حکمرانی، تسهیل گردشگری، افزایش شفافیت و تحول لجستیک در مناطق آزاد به سمت «نسل هفتم» و اقتصاد دیجیتال است.

ساماندهی و هوشمندسازی خدمات، حفظ بیت‌المال، شفافیت، چابک‌سازی مدیریتی و ایجاد بستری برای اعمال سیاست‌های شورایی مناطق آزاد و جلوگیری از تضییع حقوق شهروندان از دیگر آثار اجرای موفق این پروژه است.

رضا مسرور ضمن اعلام اقدامات مهم انجام شده در مناطق آزاد کشور طی ماه‌های اخیر گفت: یکی از اولویت‌های اصلی در این مناطق، تسریع در ترخیص کالاهای اساسی بود که به موفقیت انجام شد. دبیر شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی اخیراً اعلام کرده است که در ۱۲ روز جنگ تحمیلی، ۱۱۸ هزار تن کالای اساسی از هفت منطقه آزاد کشور ترخیص شده که هدف آن تأمین نیازهای کشور بوده است. بر اساس برنامه‌ریزی دقیق انجام شده در تمامی مناطق آزاد، در ۱۲ روز جنگ تحمیلی تقریباً ۱۱۸ هزار تن کالای اساسی از هفت منطقه آزاد کشور ترخیص شده است و البته با افزایش تقاضا از مناطق جدید، این رقم به‌طور قابل توجهی افزایش خواهد یافت.

و همچنین از برنامه‌های آینده سه سند کلیدی در حال تدوین است که راهنمای این تحول خواهد بود: نقشه راه استراتژیک اصلاحات، برنامه اقتصاد دیجیتال و برنامه ملی بهره‌وری.

نقشه راه استراتژیک برای شناسایی چالش‌های سیستماتیک، بازنگری جهت‌گیری مناطق و تدوین سیاست‌های کلان و بخشی طراحی شده است. سند اقتصاد دیجیتال، ظرفیت نوآوری‌های مبتنی بر فناوری را با اکوسیستم‌های تجاری مناطق آزاد پیوند می‌دهد. برنامه بهره‌وری نیز با هدف تعریف و اجرای شاخص‌های عملکرد برای بهبود کارایی در تمامی مناطق تدوین شده است.

در دسامبر گذشته با رئیس‌جمهور مسعود پزشکیان برگزار شد، مسرور اعلام کرد که ظرفیت کلی مناطق آزاد ایران ۶۱ میلیون تن بار فله و ۱.۴ میلیون TEU معادل (واحد کانتینری) بوده و قابلیت جابجایی ۱۲ میلیون مسافر در سال را دارا است.

اهداف اجرایی طرح	ردیف
یکپارچه سازی مدیریت بار و زنجیره تأمین در مناطق آزاد (متمرکز داده ها و کنترل عملیات گمرکی، ترانزیت و لجستیک).	۱
اتصال خدمات گردشگری، بانکی و مرزی برای تسهیل ورود گردشگر و تسریع خدمات (همراه با کارت یکپارچه گردشگران).	۲
افزایش شفافیت، کاهش فساد و تسهیل سرمایه گذاری با ارائه داشبوردهای مدیریتی و گزارش لحظه ای برای مدیران مناطق آزاد.	۳
هماهنگی بین نهادهای دولتی و بخش خصوصی و ایجاد زیرساختی برای توسعه خدمات دیجیتال در آینده.	۴

نکته: گزارش های خبری شرح فنی عمیق ارایه نکرده اند؛ در این بخش ترکیبی از اطلاعات رسمی اعلام شده و پیشنهادات فنی استاندارد برای سامانه های مشابه ارائه شده است.

۱ | ذی نفعان

دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی (مسئول سیاست گذاری).
وزارت اقتصاد و دارایی، سازمان های گمرک و بنادر.

بخش خصوصی: شرکت های فناوری اطلاعات، شرکت های لجستیک، اپراتورهای بندری و شرکت های سرمایه گذار.
نیروی انتظامی / سازمان های امنیتی که در اجرا مشارکت داشتند (در گزارش ها اشاره به همکاری با فراجا شده).

۱ | مزایا و منافع مورد انتظار

۱- کاهش زمان ترخیص و هزینه های لجستیکی با اتوماسیون و یکپارچه سازی. با هوشمندسازی، نیاز به مراجعه حضوری کمتر می شود، مراحل اداری فشرده تر و سریع تر انجام می شوند، و امکان نظارت و تصمیم گیری مدیران در سطوح عالی تر افزایش پیدا می کند سامانه متمرکز بار امکاناتی نظیر رصد دقیق تر بار، برنامه ریزی بهتر برای حمل و نقل، کنترل بارها و ناوگان و کاهش سفرهای خالی کمک می کند. این به معنی کاهش هزینه ها، مصرف سوخت، و اتلاف منابع است نتیجتاً موجب حفظ بیت المال و جلوگیری از تضییع حقوق عمومی، زمانی که فرآیندها شفاف باشند و ثبت لحظه ای انجام شود، امکان تخلفات کمتر است، هزینه ها کنترل می شود و حقوق مردم و دولت محافظت می گردد.

۲- تسهیل ورود گردشگر و خدمات بهتر برای جذب سرمایه گذاری خارجی از طریق کارت های یکپارچه و سوئیچ گردشگری با فرآیندهای منظم و شفاف، فعالان اقتصادی مطمئن تر خواهند بود؛ این اعتماد باعث می شود سرمایه گذاری بیشتر شود. همچنین، الگوی حکمرانی بهتر در مناطق آزاد موجب رشد گردشگری و صادرات می شود.

۳- داده محوری برای تصمیم گیری؛ رصد بلادرنگ جریان کالا و توانایی پیش بینی پیک های ترافیک کالا.

با مکانیزه شدن فرآیندها، ارائه خدمات سریع‌تر و کم‌دردتر خواهد شد. مثلاً ثبت بار، صدور مجوزها، فرآیندهای گمرکی و ورود و خروج کالا به مناطق آزاد سریع‌تر و با کمترین دخالت انسانی انجام می‌شود پس در نتیجه موجب تسهیل خدمات برای مردم و فعالان اقتصادی خواهد شد.

۴- افزایش شفافیت و مقابله با فساد

سامانه هوشمند باعث می‌شود فرآیندها کمتر دستی و ملموس باشند؛ همه چیز ثبت شده و امکان بررسی و پیگیری وجود دارد. این منجر به کاهش سوءاستفاده‌ها، قاچاق، و فرار از مقررات و مالیات می‌شود.

دریافت سایر مکتوبات

«قرارگاه ملی مبارزه با مفاسد اقتصادی» به عنوان یک مجموعه مردم نهاد مستقل، برآن شده است تا در مسیر مبارزه با مفاسد اقتصادی؛ با رویکردی پیشگیرانه فعالیت نماید و این مجموعه هدف خود را همسوسازی ظرفیت پژوهشگاه‌ها، رسانه‌ها و جریان‌های دانشجویی و صنفی و در یک کلام نخبگان جامعه قرار داده است تا مبدائی برای گفتمان سازی عالمانه در راستای ریشه کنی سرطان فساد اقتصادی از پیکر نظام مقدس اسلامی ایجاد گردد.

www.FesadSetiz.ir

 [@fesadsetiiz](https://t.me/fesadsetiiz)

 [@fesadsetiz_ir](https://www.instagram.com/fesadsetiz_ir)

تهران میدان انقلاب
خیابان کارگر شمالی
بن بست امین - پلاک ۱۰

۰۸۷۳۰-۰۶۶۴۰-۰۲۱

قرارگاه ملی مبارزه با مفاسد اقتصادی